

Algemene Vereniging Schoolleiders
in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs

Aan mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Utrecht, 16 november 2009

Betreft: Adviesaanvraag flexibeler kwalificatie- en opleidingenstelsel (d.d. 27 april 2009,
referentie: DL/B/120041)
Ons kenmerk: UB.2009.072.MvdB

Geachte mevrouw Van Bijsterveldt,

In uw brief van 27 april 2009 verzoekt u alle sociale partners in het onderwijs afzonderlijk om een advies over “de wenselijkheid en de mogelijkheden van een flexibeler stelsel, met smalle opleidingen en kwalificaties naast de bestaande brede opleidingen en kwalificaties.”

Wij danken u voor dit verzoek aan ons aller adres. In augustus jl hebben we u aangekondigd dat we een gezamenlijk antwoord zullen formuleren en hebben we met u de termijn van half november 2009 afgesproken.

Hieronder formuleren we het gezamenlijk advies van sociale partners in het po, vo en mbo, als ‘afnemend veld’. In overleg met HBO-Raad en VSNU hebben we er voor gekozen om de rollen van ‘vrager van goed gekwalificeerde leraren’ en ‘aanbieder van lerarenopleidingen’ te onderscheiden.

We realiseren ons dat de opbrengsten in het onderwijs in alle onderwijssectoren verbetering behoeven. We onderschrijven de ontwikkeling van referentieniveaus voor taal en rekenen, als instrument voor gerichte onderwijsverbetering. Het opbrengstgericht werken in het algemeen en het vaststellen van de referentieniveaus taal en rekenen in het bijzonder zullen gevolgen hebben voor de inrichting van de opleidingen voor onderwijspersoneel. De lerarenopleidingen werken al aan de implementatie van de kennisbases taal en rekenen. In uw brief van 27 april stelt u de vraag naar smalle kwalificaties naast de brede, met het doel om de beoogde kwaliteitsverbetering te realiseren.

Onze uitgangspunten van een opleidingsstelsel voor de onderwijsberoepen zijn:

- * De opleidingen sluiten aan bij de ontwikkelingen in het scholenveld, zowel wat betreft de ontwikkelingen in functies als wat betreft de ontwikkelingen op de diverse vakgebieden in het onderwijs.
- * De opleidingen sluiten aan bij de nadrukkelijke wens om doorgaande leerlijnen voor de leerlingen te realiseren.

Algemene Vereniging Schoolleiders
in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs

- * De opleidingen bieden mensen kansen op een sterke arbeidsmarktpositie waar loopbaanmogelijkheden en mobiliteit deel van zijn.
- * Het opleidingsstelsel bevordert een open onderwijsarbeidsmarkt, d.w.z.
 - maakt een verticale doorstroom binnen de onderwijsberoepen mogelijk,
 - is flexibel wat betreft 'instapmomenten' binnen de opleidingen en wat betreft diverse trajecten naar het leraarsberoep (bijvoorbeeld voor zij-instromers).

Op basis van deze uitgangpunten is onze unanieme reactie op uw vraag naar flexibilisering van de lerarenopleidingen:

1. De bestaande brede kwalificaties (brede bevoegdheden) moeten gehandhaafd blijven, zowel voor het po-veld als voor het vo- en mbo-veld. Dit is van groot belang voor de doorlopende leerlijnen en voor het continuüm van onderwijs dat we allen nastreven. Maar ook voor de arbeidsmarktpositie van de leraar, de aantrekkelijkheid van het leraarsberoep en de inzetbaarheid van leraren in de schoolorganisatie. Er wordt opgeleid voor het beroep leraar en niet voor een functie.
2. De uitstroomprofielen kunnen daarbinnen gehandhaafd blijven (bij de pabo het jonge / oude kind, bij de lerarenopleiding voortgezet onderwijs beroepsonderwijs / algemeen vormend onderwijs). Daarnaast zullen er (duale) na- en bijscholingen gevraagd / aangeboden kunnen worden aan leraren die naar een ander kwalificatiegebied willen overstappen.
3. Een leraar die bevoegd is, is nog niet permanent bekwaam. Waar het gaat om de permanente ontwikkeling van de beroepsbekwaamheid tijdens de leraarsloopbaan, menen sociale partners dat een betere afstemming tussen 'vraag en aanbod' mogelijk en wenselijk is.
4. De aantrekkelijkheid van de smalle bevoegdheid voor leraren trekken wij in twijfel: de inzetbaarheid van leraren met een smalle bevoegdheid is problematisch, met name bij de 'kleinere vakken' in het voortgezet onderwijs (kan leiden tot meer kleine baantjes of tot vergroting van het percentage 'onderbevoegden') en bij de scholen in het primair onderwijs waar sprake is van krimp. Hun arbeidsmarktpositie wordt zwakker, naarmate de bevoegdheid smaller is.

Het versmallen van de bevoegdheid is dus niet de oplossing is voor het gesignaleerde probleem. Er zijn andere oplossingen denkbaar die naar onze mening om nader onderzoek vragen. Bijvoorbeeld: verruiming van de onderwijstijd, verbetering van de kwaliteit van de instroom, het zoeken van 'efficiencywinst' in de taakverdeling tussen de lerarenopleidingen en de scholen die verantwoordelijk zijn voor het praktijkdeel van de opleiding (stages, leer- en werkplekken), voortgezette opleidingen die tot een verdieping of een specialisatie leiden, effectievere na- en bijscholingstrajecten.

Nu betreft uw vraag één aspect van het opleidingsstelsel. Wij zijn van mening dat een verzoek om advies over de kwalificatie- en opleidingsstructuur **structureel** bij sociale partners belegd zou moeten worden.

De minister van OCW heeft vanuit zijn grondwettelijke verantwoordelijkheid voor voldoende en goed gekwalificeerde leraren een kwalificatiestructuur voor de onderwijsberoepen ingericht. Deze kwalificatiestructuur is neergelegd in de Wet Beroepen in het Onderwijs (2004) en in de nota 'Een samenhangend opleidingsstelsel voor de onderwijsberoepen'(eind

Algemene Vereniging Schoolleiders
in het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs

2003). Als uitgangspunt voor het kwalificatie- en opleidingsstelsel voor onderwijsberoepen heeft de minister geformuleerd: *de onderwijssector als geheel heeft zelf, vanuit zijn eigen behoefte, directe invloed op het formuleren van het basispakket aan bekwaamheidseisen voor alle onderwijsberoepen.*” (pagina 2, Een samenhangend opleidingsstelsel)

Als sociale partners in het onderwijs hebben we nu de volgende vragen aan u:

Als we uitgaan van de **gezamenlijke verantwoordelijkheid** van sociale partners voor de onderwijsarbeidsmarkt, voor de kwaliteit en de kwantiteit van het onderwijspersoneel, voor een CAO in de diverse onderwijssectoren die goed werkgeverschap mogelijk maken, ligt het dan niet voor de hand om de sociale partners een structurele adviesrol toe te kennen? Het gaat hier onder meer om de adviesvragen die op dit moment zijn ondergebracht bij het Landelijk Platform Beroepen in het Onderwijs (LPBO) en dit betekent dat wij in de toekomst geen rol meer zien weggelegd voor het LPBO.

Wij zijn bereid om deze gezamenlijke verantwoordelijkheid ook gezamenlijk vorm te geven, met respect voor de wettelijke verantwoordelijkheden van de minister en met respect voor de onderscheiden verantwoordelijkheden van sociale partners onderling.

Het gaat ons er *niet* om de vraagstukken van aansluiting kwalificaties / bekwaamheden - opleiding – onderwijsarbeidsmarkt op één (CAO-)tafel neer te leggen en bijvoorbeeld te ‘mengen’ met de CAO-vraagstukken.

Het gaat ons er *wél* om de vraagstukken in hun samenhang en vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van sociale partners te bezien, zodat er optimaal draagvlak voor de aanpak van arbeidsmarktproblemen ontstaat.

Graag vernemen we uw reactie op bovenstaande voorstellen en suggesties.

Namens AOb, AVS, CMHF, CNV Onderwijs, MBO-Raad, PO-Raad en VO-raad

Simone Walvisch,
bestuurslid PO-Raad.